

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

MAGISTRAT

DR RACHEL MONTEBELLO B.A. LL.D.

Rikors Numru: 204/18 RM

EXOR Group Limited (C-33910)

-vs-

Carmel sive Charles Spiteri (ID: 24956M)

Illum, 25 ta' Marzu 2021

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors ipprezentat mis-socjeta EXOR Group Limited fit-8 ta' Settembru, 2018 fejn talbet lil din il-Qorti tikkundanna lil Carmel sive Charles Spiteri jhallas is-somma ta' sebat elef u tlieta u sebghin ewro u zewg centezmi (€7,073.02), liema ammont jirrapprezenta l-bilanc dovut minnu in rigward xogholijiet maghmula mis-socjeta rikorrenti fuq l-inkarigu unikament tieghu stess u dan fuq vettura klassika Triumph Herald, bin-numru ta' registrazzjoni KAL 513, bl-ispejjez.

Rat ir-Risposta ta' Carmel Spiteri¹ ipprezentata fil-25 ta' Settembru, 2018 fejn eccepixxa:-

¹ Fol. 5.

'1. Illi t-talba ghandha tigi michuda ghaliex il-prezz mitlub huwa esagerat kif ser jirrizulta, di fatti l-eccipjenti gia intavola proceduri quddiem il-Prim Awla tal-Qorti Civili ghar-rifuzjoni ta' ammont gia mhallas;

2. Salv eccezzjonijiet ulterjuri'

Semghet ix-xhieda u rat id-dokumenti kollha esebiti;

Rat l-atti kollha;

Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tas-socjeta` attrici pprezentata fis-16 ta' Dicembru 2020 u semghet it-trattazzjoni orali tal-abbli difensuri tal-partijiet waqt l-udjenza tas-27 ta' Jannar 2021;

Rat illi l-kawza thalliet ghal-lum ghas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi fl-ewwel u l-unika eccezzjoni minnu sollevata, il-konvenut jaghmel accenn ghall-pendenza ta' proceduri *"quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Civili ghar-rifuzjoni ta' ammont gia` mhallas"*.

Il-Qorti fehmet illi din l-eccezzjoni ssarraff f'wahda ta' *lis alibi pendens* a tenur tal-Artikolu 792 tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta. Wara kollox, hekk fisser l-abbli difensur tal-konvenut permezz tad-dikjarazzjoni registrata fil-verbal tas-seduta tal-10 ta' Ottubru 2018.

Izda l-Qorti ma taqbilx li din l-eccezzjoni hija fondata. Skont il-konvenut, hekk kif jirrizulta mid-dikjarazzjoni fuq imsemmija, il-kawza li giet istitwita mill-konvenut b'talba ghar-rifuzjoni tal-ammont li huwa diga` hallas lis-socjeta`

attrici, giet hekk istitwita quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Civili. Issa, l-imsemmi Artikolu 792 tal-Kap. 12 jipprovdi:-

792. Meta titressaq kawża quddiem qorti kompetenti, wara li tkun tressqet kawża oħra fuq l-istess oġġett quddiem qorti kompetenti oħra, il-kawża mressqa l-aħħar tista' tiġi mibghuta lil dik il-qorti l-oħra.

Illi l-Qorti minnufih tosserva li l-ebda wiehed mill-partijiet ma pprezenta kopja ta' l-atti li allegament jinsabu sub iudice quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Civili u l-konvenut ma ressaq l-ebda provi oħrajn in sostenn ta' din l-eccezzjoni, lanqas biex isostni l-allegazzjoni tiegħu li l-ammont mitlub mis-socjeta` attrici huwa esagerat.

Illi jinghad li fl-ewwel lok sabiex issir talba għal *lis alibi pendens* irid jiġi ppruvat li hemm zewg kawzi għaddejnin fuq mertu simili bejn l-istess partijiet u li z-zewg kawzi jistghu jinstemghu quddiem l-istess Qorti. Għalhekk minnufih jirrizulta li l-eccezzjoni tal-*lis alibi pendens* ma tistax tintlaqa' fi-kaz li għandha quddiemha din il-Qorti għaliex il-kompetenza tal-Prim'Awla tal-Qorti Civili u dik ta' din il-Qorti hija wahda differenti. Dan ifisser li la tista' din il-Qorti tibghat l-atti tal-kawza odjerna lill-Prim'Awla, li lanqas tista' tastjeni hija stess mis-smiegh ta' dik il-kawza l-oħra u tibghat l-atti quddiem din il-Qorti għaliex il-kompetenzi tal-qorti rispettivi, kif definiti fl-Ewwel Ktieb tal-Kodici ta' Organizzazzjoni u Procedura Civili (Titoli II u Titolu III), huma differenti. Mhux hekk biss, izda minhabba d-dispozizzjonijiet tal-Artikolu 125 u l-Artikolu 161 tal-Kap. 12, it-talba quddiem il-Prim'Awla, bhala qorti superjuri, trid issir permezz ta' rikors gurantat, tant illi skont l-Artikolu 164 tal-Kap. 12, ikun hemm nullità jekk kawża illi jmissha tingieb b'rikors gurantat minflok tingieb permezz ta' att gudizzjarju iehor.

Il-Qorti tirrileva li fl-ordinament guridiku tagħna il-konsegwenza tas-success tal-eccezzjoni tal-*litis pendentia* ma hijiex dik illi t-tieni kawza tinzamm milli

ssir, izda li z-zewg kawzi jinstemgħu flimkien billi l-kawza mressqa l-ahhar tiġi mibghuta lil dik il-Qorti l-oħra. Fil-fatt, din l-eccezzjoni tipprospetta neċessarjament li jkun hemm zewg kawzi għaddejjin fl-istess waqt pendenti quddiem il-qrati li jkollhom l-istess mertu.

“Illi l-principju ta’ lis alibi pendens li fuqhom qed jibbaza ruħhu l-konvenut, ilhom li gew stabiliti fil-gurisprudenza tagħna u senjatament fis-sentenza ta’ din il-Qorti, b’riferenza però għall-kuncett ta’ res judicata, li l-principji tagħha huma l-istess bhal ta’ lis alibi pendens, però fl-ahhar kaz is-sentenza ma tkunx għaddiet in gudiċat. Hekk fil-kawza fl-ismijiet “Registratur tal-Qrati Superjuri vs M of Time Limited” (RCP deciza fis-17 ta’ Frar 2000) inghad li biex tissussisti res judicata irid ikun hemm “eadem res”, “eadem causa petendi” u “eadem personæ”.”

Kif intqal fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Kummerc fl-ismijiet **Anatoli Reznikov et. vs Nikolai A. Kotivov pro et noe²** biex l-eccezzjoni ta’ *lis alibi pendens* tirnexxi jridu jintlahqu s-segweni kundizzjonijiet essenzjali:-

“the essential conditions for this plea is the identity of the two actions which resulted from the identity of all the elements thereof, i.e. the parties, the subject-matter and the cause of the demand.”

Kwantu għall-mertu, din il-Qorti ma għandhiex ic-certezza dwar jekk tezistix identicita` tal-mertu taz-zewg kawzi stante illi kif inghad, il-konvenut għalkemm inghata diversi opportunitajiet biex jipproduci kopja tal-atti tal-kawza pendenti quddiem il-Prim’Awla, baqa’ inadempjenti. Kemm hu hekk, mill-mod kif ipprosegwa s-smigh ta’ din il-kawza, il-Qorti fehmet tabilhaqq illi l-konvenut ma baqax jinsisti fuq din l-eccezzjoni tiegħu galadarba ma gab qatt l-atti promotorji u relevanti tal-kawza l-oħra biex dawn jittiehdu in konsiderazzjoni minn din il-Qorti għall-fini ta’ decizjoni tal-eccezzjoni tiegħu in dizamina. Ma hemm xejn fl-atti biex tissostanzja l-eccezzjoni ta’ *litis pendencia* jew l-allegazzjoni tal-konvenut li l-mertu ta’ din il-kawza huwa in effetti dwar l-istess mertu tal-kawza quddiem il-Prim’Awla u kwindi, din il-

² Deciza 24.3.1994.

Qorti thoss li ma tistax serenament tikkostata illi in effetti l-kawzali tal-azzjoni intavolata mill-konvenut quddiem il-Prim'Awla hija proprju l-allegazzjoni li l-bilanc mitlub mis-socjeta` attrici f'din il-kawza, mhuwiex dovut. Il-bilanc li l-hlas tieghu huwa mitlub f'din il-kawza huwa fis-somma ta' €7,073.02, cioe` somma li tirrientra definittament entro l-parametri tal-gurisdizzjoni ta' din il-Qorti filwaqt illi biex l-azzjoni taqa' fil-gurisdizzjoni residwali tal-Prim'Awla, din trid necessarjament tkun fondata fuq talba, *inter alia*, b'valur li jeccedi s-somma ta' €15,000 jew valur indeterminat.

Izda b'zieda mal-premess, ma jistax jonqos li l-Qorti tosserva illi minn dak registrat fil-verbal tas-seduta tal-10 ta' Ottubru 2018, jirrizulta illi l-kawza msemija mill-konvenut ghall-fini tal-eccezzjoni tieghu giet istitwita minnu fil-konfront ta' "*Duncan Dimech*" u mhux "*Exor Group Limited*"³. Ghaldaqstant, fil-kaz in dizamina m'hemmx dubju li lanqas m'huwa sodisfatt l-element tal-identicita` tal-partijiet, kif mehtieg mill-gurisprudenza.

F'kull kaz, jekk skont kif asserixxa l-konvenut fir-Risposta tieghu, huwa intavola l-kawza l-ohra biex jitlob **rifuzjoni** (minghajr izda ma fisser is-somma preciza li qed jitlob ir-rifuzjoni taghha), il-Qorti tifhem illi huwa qed jitlob il-hlas lura ta' ammont li huwa **effettivament hallas**. Billi izda din il-kawza tikkoncerna esklussivament **ammont li ma giex imhallas mill-konvenut**, l-effett tad-decizjoni f'din l-istess kawza ma jista' qatt jikkostitwixxi *res judicata* fil-kawza l-ohra.

Il-Qorti tosserva ulterjorment li anke jekk seta' kien hemm lok ghall-waqfien ta' dawn il-proceduri sakemm tigi deciza l-kawza pendenti quddiem il-Prim'Awla, ma saret l-ebda talba mill-konvenut ghas-soprasessjoni. Ghalkemm is-soprasessjoni hija kkunsidrata bhala provvediment ta' natura straordinarja ghaliex jikkostitwixxi eccezzjoni ghar-regola generali li kawza ghandha

³ Ara fol. 87: traskrizzjoni tax-xhieda ta' Charles Spiteri fil-kawza 594/2018 (Prim'Awla) fl-ismijiet **Charles Spiteri vs Duncan Dimech**.

tinstema' bla waqfien sakemm tigi deciza, din tista' tinghata biss meta jirrizulta li s-smigh ta' zewg kawzi fl-istess waqt ma jkunx jista' jsir. Madanakollu, il-Qorti tqis illi fi kwalsiasi kaz, kien jispetta lil xi wahda mill-partijiet fil-kawza sabiex taghmel talba *ad hoc* ghall-waqfien tal-kawza biex tistenna l-ezitu ta' kawza u certament, m'hijiex komputu tal-Qorti li tordna *sponta sua* li dan isir, wisq inqas meta ma ghandha l-ebda atti ta' kawza ohra quddiemha u ma jkun intwera l-ebda raguni tajba biex jinghata provvedimenti ghas-soprasessjoni.

In tema tar-ragunijiet li jiggustifikaw is-soprasessjoni, il-Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-sentenza taghha fl-ismijiet **Peter Arrigo Ltd vs Avv. Dr Christopher Cilia nomine et**⁴, qalet hekk:-

*“Ghal bosta snin, il-Qrati taghna sabu li t-twaqqif ta' smigh ta' kawza biex tistenna l-ezitu ta' kawza ohra li diga' tressqet jew sakemm titressaq wahda fuq punt eccezzjonali huwa rakkomandat biss fil-kaz meta jkun hemm lok ghas-soluzzjoni ta' xi punt li minnu ta' bilfors tiddependi l-kawza li sejra titwaqqaf (P.A. 12.4.1962 fil-kawza fl-ismijiet **Azzopardi et vs Critien pro et** (Kollez. Vol: XLVI.ii.591) u App. Civ. 6.10.1999 fil-kawza fl-ismijiet **Grima et vs Frendo et** (Kollez. Vol: LXXXIII.ii.393)”.⁵*

Ghaldaqstant, l-ewwel eccezzjoni tal-konvenut in kwantu tirreferi ghall-pendenza ta' kawza ohra quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Civili ghar-rifuzjoni tal-ammont diga' mhallas, u kwantu bbazata fuq *lis alibi pendens*, m'hijiex tajba u qed tigi respinta.

Ikkunsidrat;

Fl-istess waqt, izda, il-konvenut jeccepixxi wkoll illi l-prezz mitlub mis-socjeta` attrici huwa esagerat. Fix-xhieda tieghu quddiem il-Qorti, il-konvenut fisser illi huwa kkuntratta mas-socjeta` attrici ghar-restwar komplut tal-vettura tieghu, Triumph Herald bin-numru ta' registrazzjoni KAL-513 abbazi ta' stima moghtija lilu fil-prezz ta' bejn €8,000 u €10,000. Qal illi meta ffirma l-ftehim

⁴ Deciza 11 ta' Dicembru 2003. Enfasi ta' din il-Qorti.

⁵ Sottolinejar ta' din il-Qorti.

ghar-restawr tal-vettura, huwa fehem illi l-istima tal-prezz indikat kellha tinkludi l-prezz tal-*parts* kif ukoll kull haga mehtiega biex il-vettura tinghata lura lilu fi stat “*street show*”, madanakollu huwa spicca hallas l-ammont totali ta’ iktar minn €26,000 filwaqt li biex seta’ jiehu l-pussess tal-vettura kellu wkoll jiddepozita taht l-awtorita` tal-Qorti l-bilanc pretiz mis-socjeta` attrici fis-somma ta’ €5,414.03. Ilmenta wkoll illi ghalkemm is-socjeta` attrici kienet intrabtet li tlesti l-vettura f’terminu stipolat, ghaddew kwazi sentejn qabel il-vettura tlestiet.

Da parti taghha s-socjeta` attrici tikkontendi illi filwaqt li huwa minnu li hija giet inkarigata mill-konvenut sabiex tirrestawra l-vettura tieghu b’mod komplut, il-ftehim kien illi l-ispiza stmata tar-restawr fis-somma ta’ bejn €8,000 u €10,000, kienet tkopri biss it-tnehhija taz-zebgha, it-tiswijiet tas-sadid, it-tnehhija ta' ghafsiet zghar, zebgha b'kulur wiehed, *tuning* baziku tal-magna li setghet titwettag fil-garaxx taghha stess u l-ispezzjoni tas-sistemi tal-*brakes*, is-sistemi tal-*steering* u s-sistemi elettrici ghall-fini li tigi determinata l-kundizzjoni tagghom. Dan il-ftehim, skont is-socjeta` attrici, huwa rispekkjat fil-formola ta’ awtorizzazzjoni tax-xogholijiet (Dok. A, fol. 16) fejn il-partijiet qablu b’mod specifiku dwar dak ix-xoghol li kellu jigi inkluz fl-istima mnizzla fid-dokument u l-kontenut tad-dokument gie spjegat lill-konvenut. Is-socjeta` attrici ssostni wkoll illi r-restawr jew it-tibdil ta' kwalunkwe tapizzerija, xoghol jew bdil ta' sistemi elettrici, *ignition*, *brakes*, *steering* u magna, bdil ta' roti u rimmijiet u chroming jew bdil ta' parts u accessorji, ma kinux inkluzi fl-ispiza stmata ghaliex il-ftehim sar b’dan il-mod proprju biex il-vettura tkun tista’ tigi tigi restawrata *in toto* f’kull ma kien mehtieg.

Duncan Dimech, direttur tas-socjeta` attrici, fisser meta bdew ix-xoghlijiet u l-vettura tal-konvenut giet zarmata, irrizulta li kien hemm izjed xoghol xi jsir minn dak primarjament stmat u fost ohrajn, kellu jitqabbad spezialista lokali biex jaghmel x-xoghlijiet tal-ibblastjar u sussegwentement irrizulta wkoll li kien hemm problema estensiva ta’ sadid fil-vettura. Minn spezzjoni fuq il-partijiet

mekkanici tal-vettura rrizulta wkoll li kien hemm problemi u perikoli li kien jehtieg li jigu indirizzati, fosthom fil-brejkijiet, *shock absorbers*, sistema tal-elettriku u *steering*, kif ukoll fil-magna. Is-socjeta` attrici ssostni li hija infurmat lill-konvenut b`mod preventiv bil-lista tal-*parts* tal-vettura li kien hemm bzonn li jinxtrow b`zieda ma` dawk li gew indikati originarjament u huwa tahom l-awtorizzazzjoni tieghu biex jixtru l-*parts* kollha mehtiega biex il-progett isir tajjeb u ma jkun hemm l-ebda perikolu fil-vettura. Barra minn hekk, matul ix-xahar ta' Marzu 2017 il-konvenut gie infurmat ukoll li minhabba x-xoghlijiet ulterjuri li rrizulta li kienu mehtiega, il-prezz tax-xogholijiet kellhom jilhqqu l-€15,000. Duncan Dimech ikkonferma li l-konvenut accetta li x-xogholijiet ghandhom jitkomplew.

Is-socjeta` attrici tasserixxi illi l-konvenut fl-ebda hin ma wera dizapprovazzjoni ghaz-zieda fil-prezz tal-*parts* u tax-xoghlijiet li kellhom jitwettqu minnha. Tant hu hekk illi iktar tard fis-sena 2017 u 2018, inhargu izjed *statements* li kienu wkoll mibghuta lill-konvenut fejn ghalkemm is-socjeta` attrici kellha twettaq iktar xoghol minn dak miftiehem, xorta wahda ma nqabzix is-somma maqbula ta' €15,000. B`zieda ma` dan, hija tikkontendi li l-konvenut mar diversi drabi jispezzjona l-vettura tieghu fil-garaxx tas-socjeta` attrici u filwaqt li dejjem hareg kuntent bl-andament tax-xogholijiet, minn zmien ghall-iehor kien jaghtihom istruzzjonijiet godda li komplew izidu mal-ispejjez. Da parti taghha, is-socjeta` attrici dejjem wettqet l-istruzzjonijiet tal-konvenut u installat il-*parts* mehtiega minghajr izda, ma ntablas addizzjonali ghal xogholha biex jibqa` jigi onorat il-ftehim dwar il-prezz massimu ta' €15,000. Is-socjeta` attrici sostniet ukoll illi fil-frattemp, il-konvenut kien jeffettwa diversi pagamenti akkont tax-xogholijiet u sas-16 ta' Mejju 2018, kienu rceview total ta' €26,000 li kien jinkludi l-€15,000 tax-xogholijiet kif miftiehem u l-hlas tal-*parts* tal-vettura.

Is-socjeta` attrici komplet tfisser li meta l-vettura tlestiet, kien ghad fadal bilanc fis-somma ta' €7,623.02 rapprezentanti *parts* tal-vettura, tapizzerija u x-xoghol

tal-mekkanik. Ghalkemm skont il-ftehim originali il-qbil kien illi l-prezz tal-parts tal-vettura li jinxtraw, iridu jithallsu bil-quddiem qabel jinxtraw, f'dan il-kaz is-socjeta` attrici accettat li tithallas meta l-vettura tingabar mill-konvenut. Madanakollu, il-konvenut ghalkemm gabar il-vettura, minflok hallas, talab kopja tal-fatturi kollha tal-parts li nxtraw ghall-vettura u wara li dawn inghatawlu, huwa hallas biss pagament ta' €2,000 u rrifjuta li jhallas il-kumplament.

Is-socjeta` attrici fissret li l-bilanc dovut mill-konvenut u mitlub f'din il-kawza, fis-somma ta' €7,073.02, jikkonsisti fis-segwenti:-

1. €1,450 ghall-mizati tal-hazna skont il-klawzola 5 fit-termini u l-kundizzjonijiet iffirmati;
2. € 800 ghal xoghlijiet mekkanici li saru minn spezialista;
3. € 200 ghal xoghlijiet elettrici li saru minn spezialista tal-elettriku;
4. € 958.44 ghal partijiet mekkanici li twahhlu mill-ispezialist mekkaniku;
5. € 3,664.58 ordni ta' partijiet varji tal-vettura minghand Rimmer Bros (fattura 517059) u l-ispiza biex twasslu Malta.

Kwantu ghall-hlas ta' xogholijiet mekkanici spezializzati fis-somma ta' €800, is-socjeta` attrici ssostni li din l-ispiza kienet giet awtorizzata mill-konvenut preventivament, filwaqt li x-xogholijiet elettrici wkoll saru mill-istess spezialista, certu John Aquilina.

Kwantu ghall-mizata tal-hazna, is-socjeta` attrici ghamlet referenza ghall-klawsola 5 tal-ftehim konkluz bejn il-partijiet (Dok. A. fol. 16) fejn huwa stipolat li wara t-tlestija tax-xogholijiet u sakemm il-vettura tingabar mill-klijent, ikun dovut ammont ta' €25 kuljum ghall-hazna tal-vettura. Duncan Dimech fisser illi l-konvenut kien gabar il-vettura izda sussegwentement irrizulta li kien jonqos xi xoghol ta' tapizzerija fis-saqaf, liema xoghol sar ghand it-tappizzar certu Cutajar, kif ukoll xoghol ta' zebgha fil-bibien, liema

xoghol sar fil-garaxx tas-socjeta` attrici. Meta dawn ix-xogholijiet kienu lesti u approvati, il-konvenut gie mgharraf b'dan u ntlab ihallas il-bilanc dovut qabel jiehu l-vettura. Izda s-socjeta` attrici rrifjutat taghti l-vettura lura lill-konvenut qabel isir il-hlas tal-kont u laqhu ghaddeu xaharejn jew tlieta sakemm il-konvenut iddepozita l-ammont tal-kont fil-Qorti u l-vettura giet rilaxxata lilu. Sadanittant, billi l-vettura kienet qed tinzamm fil-pussess tas-socjeta` attrici, hija talbet ukoll il-hlas tal-mizata gornaliera ta' €25, b'zieda mal-bilanc dovut fuq xogholijiet u *parts*.

Is-socjeta` attrici fissret in konkluzjoni illi l-kont finali gie iktar minn dak previst fil-kuntratt ghaliex il-ftehim dwar stima ta' bejn €8,000 u €10,000, kien intlahaq limitatament biex jitnehha s-sadid u biex il-vettura tigi zarmata, terga' tinghaqqad u tinzeba', minghajr din l-istima ma kienet tinkludi l-prezz tal-*parts* tal-vettura u xogholijiet addizzjonali. Hija ssostni li effettivament, saru ferm iktar xogholijiet minn dawk originarjament miftiehma u previsti, filwaqt li s-socjeta` attrici hallset ukoll il-prezz tat-tapezzerija ghaliex il-konvenut kien imsiefer.

Ikkunsidrat;

Il-Qorti tibda biex tosserva illi l-bazi tad-difiza tal-konvenut li huwa ma jridx ihallas il-bilanc dovut, hija fondata primarjament fuq l-asserzjoni tieghu illi l-prezz mitlub mis-socjeta` attrici huwa esagerat ghaliex filwaqt li l-ftehim li ntlahaq mas-socjeta` attrici kien illi l-prezz tar-restawr ma kellux jaqbez is-somma ta' €10,000, huwa spicca hallas ferm iktar minn hekk.

M'huwiex kontestat u l-partijiet jaqblu li l-appalt moghti lis-socjeta` attrici kien ghar-restawr komplut tal-vettura KAL-513. Duncan Dimech xehed "*ghandi awtorizzazzjoni biex naghmillu l-karozza kollha*"⁶, u dan huwa affermat mill-

⁶ Fol. 104

konvenut meta xehed illi huwa ta struzzjonijiet lis-socjeta` attrici biex il-vettura kellha tigi restawrata “*the best*”.

Madanakollu, minn ezami hafifa tal-ftehim Dok. A, iffirmit miz-zewg partijiet, hu ovvju li l-istima moghtija fis-somma ta’ bejn €8,000 u €10,000 kienet tkopri x-xogholijiet indikati fis-sezzjoni intestata *Job Details*. Hawnhekk jirrizulta li x-xogholijiet li talab il-konvenut kienu daww espressament indikati fuq id-dokument, cioe`- *paint stripping; inspection* tas-sistemi tal-*brakes, steering* u elettriku ; xoghol fuq sadid u tiswija ta’ ghafsiet fil-vettura ; zebgha ; restawr tat-tapizzerija jew xiri ta’ tapizzerija gdida ; *tuning* tal-magna ; xiri ta’ roti « *wire wheels* » ; tindif tat-*trim ; bumper, rubber* u *weather strips*.

Il-ftehim jaghmilha wkoll car illi l-*items* tax-xoghol immarkati b’ « * » m’humix inkluzi fl-ispiza stmata. Minn dan il-Qorti fehmet illi r-restawr tat-tapizzerija, ix-xiri ta’ tapizzerija gdida, it-*tuning* tal-magna, roti, u *bumper, rubber + weather strips*, li jinsabu hekk immarkati b’« * », ma kienux jiffirmaw parti mill-istima moghtija mis-socjeta` attrici.

Kif rajna, il-verzjoni tas-socjeta` attrici hi li fil-kors tar-restawr inqala’ l-htiega ta’ diversi *parts* u xogholijiet li ma kienux previsti fil-ftehim originali. Ghalkemm il-konvenut inizzjalment cahad illi huwa kien zied max-xoghol originarjament miftiehem, sussegwentement fix-xhieda tieghu, fuq domanda tal-Qorti, huwa xehed hekk :-

Carmel Spiteri : « Meta jiena ghidtlu li din irridha from A to Z, jigifieri, jekk hemm bzonn bicca wire jrid jaghmilha. »

Magistrat : « Id-diskrezzjoni tieghu biex igibha tajjeb. »

Carmel sive Charles Spiteri : « ... meta qed issemmi seats u tapezzerija daww jien hallasthom extra. ”

Ukoll:-

Magistrat: “jigifieri qed taqbel li dawk l-affarijiet ma kienux inkluzi fl-istima tapizzerija?”

Carmel sive Charles Spiteri: “Le ma kienux »⁷

Mill-kumpless tal-provi, il-Qorti hija sodisfatta illi l-verzjoni tas-socjeta` attrici li ghad il-vettura kellha tigi restawrata b`mod komplut, il-prezz ta` diversi *parts* u xogholijiet immarkati fil-ftehim kienu eskluzi mill-istima indikata fl-istess ftehim, hija veritjera. Tqis ukoll illi l-verzjoni tal-konvenut illi huwa kien taht l-impressjoni l-istima indikata fil-ftehim kienet tkopri l-ispejjez kollha, oltre li m`hijiex verosimili, giet kontradetta minnu stess fix-xhieda tieghu⁸ kif ukoll meta afferma illi matul iz-zmien li l-vettura kienet qed tigi restawrata, huwa kien jigi infurmat dwar il-prezzijiet tal-*parts* u kien jikkonfermahom, tant illi ghamel diversi pagamenti lis-socjeta` attrici fosthom ghall-prezz ta` *parts*. Il-konvenut xehed hekk:-

“Dr. Edward Gatt: “Meta kienu jsiru x-xogholijiet qatt informawk l-ispejjez kemm kienu jkunu? Jghidulek ‘ara, ha nibdlu hekk u ja jiswa daqshekk. Immexxu jew le?’ kont tigi infurmat?”

Xhud: “Gieli kont nigi, iva.”⁹

Barra minn hekk, il-konvenut, meta gie mistoqsi jghid jekk kienx qed ikun infurmat dwar il-*parts* li kienu qeghdin jinxtraw ghall-vettura tieghu u dwar il-prezzijiet, wiegeb fl-affermattiv¹⁰ u kkonferma ulterjorment illi gie li kien imur fil-garaxx tas-socjeta` attrici biex jara l-vettura¹¹ matul iz-zmien li kien qed isir ir-restawr.

⁷ Fol. 173.

⁸ Ara parti tad-depozizzjoni appena citata kif ukoll fol. 176, xhieda tal-konvenut in kontro-ezami, 25 ta’ Novembru 2020: Magistrat : « *Il-parts ghalik kienu ha jkuni inkluzi f’dik l-istima ?* » Carmel sive Charles Spiteri : « **Nahseb jiena.** » [emfasi mizjuda]

⁹ Ara traskrizzjoni tax-xhieda ta’ l-attur Carmel Spiteri fil-kawza 594/2018 fl-ismijiet **Charles Spiteri v. Duncan Dimech.**

¹⁰ Ara fol. 173, xhieda tal-konvenut in kontro-ezami, 25 ta’ Novembru 2020.

¹¹ Fol. 172.

Dan kollu fil-fehma tal-Qorti ikompli jaghti sostenn lill-verzjoni tas-socjeta` attrici illi l-istima mnizzla fil-ftehim Dok. A (fol. 16) kienet limitata ghal certu xoghol biss indikdat specifikatament fid-dokument iffirmit bejn il-partijiet.

Rigward specifikatament l-ispejjez tax-xogholijiet mekkanici fis-somma ta' €800 li thallset lil certu John Aquilina, gie ppruvat sodisfacjentement illi l-konvenut mhux talli gie mgharraf preventivament bix-xoghol mehtieg u bl-istima tal-prezz tax-xoghol, talli accetta li dan ix-xoghol isir bil-prezz stmat u insista li l-vettura tittiehed ghand il-mekkanik in kwistjoni¹². Huwa minnu illi skont kif jirrizulta mill-*Job Authorisation Form*, l-istima tas-socjeta` attrici ma kienetx tinkludi xoghol mekkaniku (dan ma giex indikat specifikatament bhala inkluz fl-appalt), izda l-Qorti fehmet illi l-htiega ta' dawn ix-xogholijiet inqalghet biss sussegwentement, wara li s-sistema tal-brakes u *steering* giet spezzjonata skont kif miftiehem il-ftehim u sarilha "*strip down*". Hekk fil-fatt xehed Duncan Dimech fl-Affidavit tieghu, liema verzjoni ma gietx kontradetta mill-konvenut.

Il-Qorti tosserva illi ghalkemm ix-xogholijiet mekkanici li saru minn John Aquilina, gew ezegwiti fi Frar 2018, cioe` meta x-xogholijiet ta' restawr kienu waslu fi stadju avanzat, hija konvinta mill-kumpless tal-provi illi s-socjeta` attrici kienet imxiet bl-istess mod matul l-ezekuzzjoni tal-appalt kollu, billi kienet izzomm lill-konvenut infurmat bil-*parts* li kellhom jinbiddu u jinxtraw u bl-ispiza involuta, kif del resto afferma l-konvenut innifsu fix-xhieda tieghu. **Ghall-Qorti dan ifisser li l-konvenut kien jaf tajjeb li l-*parts* kienu eskluzi mill-istima, u illi kien jaf tajjeb ukoll liema *parts* kienu qed jinxtraw ghar-restawr tal-vettura tieghu u l-prezzijiet taghhom u tax-xoghol relattiv u accetta li dawn hekk jinxtraw.**

¹² Ara skambju ta' messaggi, Dok. J, fol. 67.

Kwantu mbaghad tax-xoghol fuq is-sistema elettrika tal-vettura, liema xoghol ukoll gie ezegwit mill-imsemmi John Aquilina¹³ bil-prezz ta' €200, ghalkemm huwa minnu li l-partijiet qablu fil-*Job Authorisation Form* li s-sistema elettrika tal-vettura tigi ispezzjonata mis-socjeta` attrici, il-Qorti fehmet illi x-xoghol elettriku li kien mehtieg kien imur ferm oltre semplici spezzjoni kif miftiehem fil-*Job Authorisation Form*. Kemm hu hekk, dan ix-xoghol ma giex ezegwit direttament mis-socjeta` attrici izda gie appaltat lil sub-appaltatur speccjalizzat, skont kif del resto fisser Duncan Dimech fix-xhieda tieghu. Ghal darb'ohra, il-konvenut ma kkontestax li dan ix-xoghol effettivament sar u qatt ma asserixxa li l-prezz relattiv mhux gustifikat, jew li ma giex mgharraf b'dan ix-xoghol. Kif rajna, il-konvenut jikkontendi biss b'mod generali li l-prezz globali li kellu jhallas lis-socjeta` attrici ghar-restawr tal-vettura tieghu, huwa wiehed esagerat.

Ikkunsidrat;

Il-Qorti hija ugwalment konvinta illi l-konvenut kien mgharraf biz-zieda fl-istima tal-prezz tax-xogholijiet li kellhom jitwettqu mis-socjeta` attrici: minn €8,000/€10,000 sa €15,000. Fir-rigward, Duncan Dimech ikkonferma fix-xhieda tieghu illi l-konvenut gie mgharraf bit-talba ghal din iz-zieda fil-prezz ta' dan ix-xoghol, f'Marzu 2017 meta sar *strip down* tal-vettura. Huwa sostna illi f'dan l-istadju inkixef hafna iktar sadid milli kien gie kostatat waqt l-ispezzjoni originali tal-vettura kif ukoll gew innotati problemi serji fis-sistema tal-brakes u fis-sistema elettrika, fost ohrajn, tal-vettura. Huwa evidenti min-numru ta' *statements* esebiti fl-atti, liema *statements* kienu jinhargu perjodikament matul l-ezekuzzjoni tal-appalt, illi l-ammont dovut ghal *mano d'opera* ("Total Work") kien ilu jigi indikat bhala "*capped at €15,000*" sa mill-inqas it-2 ta' April 2017.

Il-Qorti tosserva illi l-jedd li tigi applikata zieda fuq l-istima originali, f'kaz li dan ikun mehtiega minhabba l-kundizzjoni tal-vettura kif kostatata wara *strip*

¹³ Ara invoice a fol. 52 u 53, datat 26 ta' April 2018.

down, huwa f'kull kaz mahsub fit-tieni faccata tal-*Job Authorisation Form* (Dok. A) taht is-sezzjoni intestata *Terms and Conditions*, fejn jinsab stipolat hekk:-

“Any indicated price and time frames are an estimate and they may vary based on the condition of the vehicle determined after strip down. ...”

Hawnhekk izda, jehtieg li tigi sorvolata l-kwistjoni li nqalghet waqt ix-xhieda tal-konvenut in kontro-ezami, dwar l-applikabbilita` o meno tal-kundizzjonijiet elenkati f'din it-tieni faccata tal-*Job Authorisation Form*. Dan ghaliex din it-tieni faccata¹⁴, diversament mill-ewwel faccata tal-*Job Authorisation Form*¹⁵, m'hijjex iffirmata mill-konvenut. Il-konvenut, fid-depozizzjoni tieghu in kontro-ezami, cahad illi huwa kien gie muri xi dokument kontenenti t-termini u kundizzjonijiet tal-appalt jew li dawn it-termini u kundizzjonijiet gew diskussi jew imfissrin lilu meta giet iffirmata l-istima.

Izda l-Qorti, wara li semghet lill-konvenut jidddeponi u qieset il-komportament tieghu fuq il-pedana kif ukoll wara li qieset l-intervenzjonijiet mhux f'lokhom u f'waqthom matul din il-parti tad-depozizzjoni, min-naha tal-abbli avukat tal-istess konvenut, ma hija xejn konvinta bil-verzjoni tal-istess konvenut li ma kienx hemm dokument anness mal-istima kontenenti t-termini u kundizzjonijiet tal-appalt. Kemm hu hekk, il-konvenut, eventwalment, xehed hekk:-

“Mela jien ma qrajtx fuq wara u s-Sur Dimech ma fehmulix lanqas... »¹⁶

Ghall-kuntrarju, mill-kumpless tax-xhieda, hija sodisfatta illi l-konvenut mhux biss kien jaf bl-ezistenza ta' dan id-dokument izda wkoll illi d-dokument jiffirma parti mill-ftehim milhuq bejn il-partijiet.

¹⁴ Fol. 17.

¹⁵ Fol. 16.

¹⁶ Kontro-ezami tal-konvenut, fol. 156. Enfasi tal-Qorti.

F'kull kaz, ftit jista' jkun hemm dubju li d-dokument li jinsab a fol. 17 jikkonsisti effettivament fit-tieni faccata tal-*Job Authorisation Form*, ghaliex hu manifest li f'din it-tieni faccata wkoll fiha taghrif relevanti ghall-appalt bi tkomplija mad-dettalji tal-vettura, dettalji tal-appalt u dettalji tal-klijent, fost ohrajn, li jinsabu elenkati fl-ewwel faccata. B'zieda ma' dan, il-Qorti tosserva illi l-*Job Authorisation Form* (Dok. A), gie certifikat minn Dr. Elaine Degiorgo bhala vera kopja tal-original, b'liema certifikazzjoni l-Qorti tifhem illi l-abbli avukat ikkonfermat illi hija ghamlet kopja tad-dokument original konsistenti f'zewg faccati. **Din ic-certifikazzjoni qatt ma giet kontestata f'din il-kawza u ghall-Qorti sservi bhala prova bizejjed li d-dokument original jikkonsisti fiz-zewg faccati li jinsabu a fol. 16 u 17 tal-atti.**

Biex tkompli tigi trattata l-kwistjoni taz-zieda fuq l-istima originali tax-xogholijiet li kellhom jitwettqu mis-socjeta` attrici, jirrizulta li l-konvenut, rinfaccjat bil-verzjoni tas-socjeta` attrici li huwa ma kienx oggezzjona ghaz-zieda fil-prezz tax-xogholijiet sal-ammont ta' €15,000, baqa' ma ressaq l-ebda prova kuntrarja u mill-provi jirrizulta illi huwa hallas **xejn inqas minn erba' pagamenti lis-socjeta` attrici sussegwentement ghal din iz-zieda fil-prezz tax-xoghol** kif jidher fl-*statements* relattivi¹⁷. B'zieda ma' dan, il-Qorti tosserva wkoll illi minkejja li s-sighat tax-xoghol imwettaq mis-socjeta` attrici fuq il-vettura, isarrfu f'valur li ssupera l-limitu tal-istima ta' €15,000 bi kwazi €23,000¹⁸, is-socjeta` attrici baqghet qatt ma talbet il-hlas tal-eccess u llimitat it-talba taghha ghas-somma ta' €15,000.

Dan kollu jikkonvinci lill-Qorti li l-verzjoni tas-socjeta` attrici fir-rigward, ghandha mis-sewwa u gie sodisfacjentment ippruvat mhux biss li l-konvenut kien jaf biz-zieda fl-istima tax-xogholijiet, izda wkoll li huwa approva - ghad tacitament - din iz-zieda meta ppermetta t-tkomplija tat-twettiq tal-appalt u kompla jhallas diversi pagamenti akkont tal-prezz tal-appalt.

¹⁷ Ara fol. 66.

¹⁸ Ara fost ohrajn, Dok. I, fol. 64.

Wara kolloxx, kieku verament il-ftehim bejn il-partijiet kien illi l-istima moghtija mis-socjeta` attrici fil-*Job Authorisation Form* kellha tkopri wkoll, addizzjonalment ghax-xoghol imwettaq mis-socjeta` attrici nnifisha, il-*parts* u x-xogholijiet l-oħra kollha mehtiega ghar-restawr komplut tal-vettura, u kieku l-prezz tal-appalt kien esagerat, il-Qorti tistenna li l-konvenut kien joggezzjona specifikatament **hekk kif il-hlasijiet minnu effettwati ssuperaw is-somma ta' €10,000 fi stadju meta t-twettiq tal-appalt kien evidentement għadu 'l bogħod** u zgur mhux meta r-restawr kien komplut u s-socjeta` attrici kienet qed titlob il-hlas tal-bilanc pendenti qabel il-vettura tingabar mill-konvenut.

Madanakollu, ma tressqet l-ebda prova illi l-konvenut kien talab, f'xi zmien qabel it-tlestija tal-appalt, xi rendikont tax-xogholijiet u tal-prezzijiet tal-*parts*, jew li oggezzjona b'xi mod għat-twettiq tal-appalt mis-socjeta` attrici. Kienet tistenna wkoll, *de minimis*, illi l-konvenut fix-xhieda tieghu f'din il-kawza, jidentifika liema *parts* tal-vettura ma jaqbilx li kellhom jinxtraw u liema *parts* inxtraw bi prezz li skont hu, huwa esagerat. **Il-fatti juru b'mod evidenti li l-konvenut hallas ammont komplessiv ta' mhux inqas minn €24,000 qabel iddecieda li l-ammonti li hallas huma esagerati**¹⁹.

B'zieda ma' dan, il-Qorti tosserva wkoll li l-konvenut naqas milli jindika liema *items* specifici fil-kont finali mahrug mis-socjeta` attrici, qed jigu kontestati u naqas ukoll milli juri liema mix-xogholijiet u *parts* ma kienux mehtiega ghar-restawr komplut tal-vettura kif rikjest minnu stess, jew kif il-prezz relativ mhux dovut jew huwa eccessiv. M'huwiex kontestat illi l-vettura tinsab fil-pussess tal-konvenut u għalkemm il-konvenut allega li kien hemm xi xoghol li ma sarx tajjeb, fosthom fis-sistema tal-brakes, il-bieba u r-roti, baqa' ma ressaq l-ebda prova in sostenn ta' din l-allegazzjoni u ma wera bl-ebda mod kif il-*parts* li twahhlu jew ix-xogholijiet li saru fuq il-vettura u li l-prezz tagħhom għadu mhux imhallas, m'humix idoeni jew li saru hazin. Kif diga` nghad, il-

¹⁹ Ara fol. 62.

konvenut ma identifika l-ebda xoghol jew *item* jew *part* partikolari, fost l-*items* kollha indikati fil-kontijiet esebiti mis-socjeta` attrici fl-atti, li ma kellux isir jew li ma kellux jinxtara bil-prezz li effettivament qed jintalab u lanqas ikkontesta l-fatt illi s-socjeta` attrici hallset hija stess ghall-akkwist ta' dawn il-*parts* u ghax-xogholijiet imwettqa minn speċjalisti ohrajn.

Ghaldaqstant, l-ammont pretiz mis-socjeta` attrici rapprezentanti l-bilanc fuq il-prezz ta' xogholha kif ukoll ta' *parts* u xogholijiet ohrajn ezegwiti ghall-fini tar-restawr tal-vettura, huwa dovut.

Ikkunsidrat;

Inkluz fis-somma komplessiva mitluba fir-Rikors promotur kwantu ghall-prezz ta' *parts* u xoghol, huwa l-ammont ta' €1,228.81 rapprezentanti spejjez ta' magazzinagg ghal tmienja u hamsin (58) gurnata mis-17 ta' Mejju 2018 sat-13 ta' Lulju 2018, b'applikazzjoni tair-rata ta' €25 kuljum. Is-socjeta` attrici ssostni li skont kif stipolat fil-hames paragrafu tal-parti mill-ftehim intestat *Terms and Conditions*²⁰, f'kaz li x-xoghol ta' restawr ikkommissjonat ikun tlesta izda ma jkunx thallas l-ammont kollu dovut mill-klijent, il-vettura tigi magazzinata f'post sigur bi spiza ta' €25 kuljum sakemm isir il-hlas.

Il-Qorti tibda biex tosserva li l-ligi fl-Artikolu 1892 tal-Kodici Civili hija cara illi l-kuntratt ta' depozitu huwa wiehed “*gratuwitu bla hsara ta' kull ftehim kuntrarju.*” Ghaldaqstant, il-Qorti tqis li jispetta lis-socjeta` attrici, bhala d-depozitarja f'dan il-kaz, tipprova mhux biss li kien hemm ftehim validu ghall-hlas ta' kumpens ghaz-zamma tal-vettura izda wkoll x'kienet ir-rata miftiehma u d-data meta skatta u ntemm l-obbligu tal-hlas da parti tad-depozitant.

Il-Qorti rat l-ewwel paragrafu tal-imsemmija termini u kundizzjonijiet, kontenenti l-istipolazzjoni dwar l-ispiza gornaliera tal-magazzinagg dovut lis-

²⁰ Parti mill-*Job Authorisation Form* (fol. 17).

socjeta` attrici wara t-tlestija tax-xogholijiet ta' restawr, u fehmet illi l-obbligu ghall-hlas ta' spejjez ta' maganizzag huwa marbut mal-hlas tal-prezz tal-appalt anizcche` mal-gbir tal-vettura mill-pussess tas-socjeta` attrici. Il-klawsola relattiva tghid hekk:-

Whilst we wish our clients to enjoy their vehicles as soon as we finish restoration, the Guild restos and customs will not release any vehicle to its owner if there are any pending fees. Until such time that all fees are fully paid up, we will store your car in a secure facility at a charge of €25 a day.

Diga` gie stabbilit illi t-tieni faccata tal-*Job Authorisation Form* kienet inghatat lill-konvenut u b'hekk huwa prezunt li kien jaf bit-termini u kundizzjonijiet tal-appalt, fosthom bl-ammont ta' kumpens dovut ghall-magazzinagg tal-vettura sakemm jithallas l-ammont dovut ghar-restawr taghha.

Izda lil hinn dan, il-Qorti thoss li ghandha tistharreg jekk dawn it-termini u kundizzjonijiet, galadarba dan huwa kuntratt li sar bejn kummercjant u konsumatur kif mahsub fl-Att dwar l-Affarijiet tal-Konsumatur ("l-Att")²¹ u fih diversi oneri imposti fuq il-konvenut *qua* konsumatur, humiex enforzabbli fid-dawl sija tal-kuncett bazilari tal-buona fede fil-kuntratti u sija wkoll tan-normi specjali ta' tutela tal-konsumatur kif enuncjati mid-Direttivi rilevanti tal-Unjoni Ewropeja kif ukoll fl-imsemmi Att u fid-diversi regolamenti promulgati bis-sahha tieghu.

In materja gie ritenut:-

Bhala punt ta' tluq jibda biex jigi osservat illi, di regola, fil-konvenzjonijiet ordinarji l-kontraenti jaslu ghall-formazzjoni taghhom, skond il-principji ta' dik il-liberta u awtonomija, bil-partecipazzjoni ta' trattattivi esprimenti l-volonta` negozjali taghhom. Ukoll f'dik il-fazi pre-kontrattwali ghandha parti sinjifikattiva l-bwona fede tal-kontraenti, intiza din bhala dak id-dover li l-partijiet jinformaw lil xulxin b'dawk l-elementi ta' intendiment aktar preciz u ezatt tal-kuntratt li jkun ser isir. Huwa utli li jinghad li f'dan l-istess dover ta'

²¹ Kap. 378 tal-Ligijiet ta' Malta.

*informazzjoni ghandhom ikunu maghrufa u spjegati wkoll kull kawza ta' l-inefficjenza tal-kuntratt jew il-kawzi ta' l-inadempiment tieghu.*²²

Id-Direttiva 93/13 EC tal-5 ta' April 1993 li tittratta klawsoli ingusti f'kuntratti mal-konsumatur, tehtieg bhala wiehed mill-principji fundamentali taghha, **l-innegozjar individwali ta' klawsoli kuntrattwali li jikkawzaw zbilanc sinjifikanti fid-drittijiet u obbligi tal-partijiet li johrogu mill-kuntratt, bi hsara ghall-konsumatur.** Dan japplika b'mod partikolari fejn il-konvenzjoni jkun fiha kondizzjonijiet *standard* prefissati mill-kummercjant li jkunu ferm iktar oneruzi ghall-konsumatur milli ghall-kummercjant u li fihom, il-konsumatur ma jkunx ippartecipa ghall-formazzjoni jew imposizzjoni taghhom. Dan il-principju gie traspost fl-ordinament guridiku lokali permezz tal-introduzzjoni bl-Att XXVI tal-2000 ta' Taqsima gdida (VII) intestata "*klawsoli mhux gusti f'kuntratti*".

L-imsemmija Taqsima VII tal-Att tiddisponi li fost espressjonijiet ingusti u konsegwentement ipprojibiti u li jiddahhlu f'kuntratti mal-konsumatur, wiehed isib espressjonijiet li jkollhom l-iskop jew l-effett li:-

(g) jehtiegu lil konsumatur li jkun naqas milli jwettaq l-obbligazzjoni tieghu, li jhallas b'kumpens lill-kummercjant ammont li jkun sproporzjonatament għoli hdejn il-valur tal-oġġetti jew is-servizzi mixtrijin jew mikrijin;

(h) jistabilixxu l-kumpens li għandu jithallas minn konsumatur li jkun naqas li jwettaq l-obbligazzjonijiet tieghu, minghajr ma jipprovdu għal kumpens daqsinsaw mill-kummercjant li jkun naqas mill-istess haġa.

Il-Qorti tqis illi l-oneru tal-prova li xi kundizzjoni *standard* f'kuntratt mal-konsumatur giet negozjata b'mod individwali mal-klijent²³, jaqa' bis-shih fuq il-kummercjant jew il-fornitur tas-servizz b'mod li, stabbilit li l-klawsola in

²² **Raymond Camilleri et v. Touring Mediterraneo Limited** – Appell Inferjuri, deciz 6.10.2010.

²³ Ara wkoll Artikolu 3 tad-Direttiva 93/13EC.

dizamina hija wahda prefissa, jispetta lilu li jipprova fil-grad li trid il-ligi li din giet negozjata bil-kunsens espress tal-konsumatur.

Huwa minnu li l-obbligu għall-hlas addizzjonali ta' rata gornaliera sakemm jithallas il-kont shih, facilment jista' jinftiehem mill-konsumatur ordinarju u konsegwentement, il-klawsola in dizamina f'din il-kawza hija mitkuba b'lingwa sempici kif ordinarjament mitkellma, kif inhuwa del resto mehtieg mill-Artikolu 47 tal-Kap. 378. Madanakollu, il-Qorti ma ghandha l-ebda dubju li l-konvenut ma kellu l-ebda rwol fl-innegozjar ta' dan il-patt konvenzjonali li evidentement huwa wiehed li gie prefiss mis-socjeta` attrici fuq formula *standard*. Hija konvinta wkoll li s-socjeta` attrici ma fissritx din il-klawsola b'mod individwali u specifiku lill-konvenut waqt id-diskussjonijiet li wasslu għal ftehim ta' restawr tal-vettura tieghu u ma fittxetx il-kunsens espress tieghu għall-impozizzjoni ta' dan l-obbligu.

Tant hu hekk, li Duncan Dimech fix-xhieda tieghu ma jsemmi mkien illi huwa spjega lill-konvenut li sakemm l-ammont kollu pretiz fuq l-appalt jigi saldat minnu, ikun obligat għall-hlas tad-depozitu tal-vettura. Dan minkejja illi l-applikazzjoni ta' din il-klawsola issarraf f'obbligu ta' hlas tas-somma ta' xejn inqas minn €750 fix-xahar li, fil-fehma tal-Qorti u applikat il-kriterji stabbiliti fid-dispozizzjonijiet tal-Artikolu 45(1) tal-Kap. 378, huwa ammont ferm sproporzjonat meta mqabbel max-xorta tas-servizzi u l-istima tal-appalt fis-somma totali ta' €10,000 li giet negozjata fiz-zmien tal-kuntratt²⁴. Inoltre, il-kuntratt ma fih l-ebda stipolazzjoni dwar xi obbligu reciproku tas-socjeta` attrici f'kaz li hija tonqos mill-obbligi taghha.

Dan il-kunsens espress tal-konvenut għall-patt konvenzjonali in kwistjoni kien mehtieg specifikatament mid-dispozizzjonijiet tar-regolament 24 tar-Regolamenti dwar id-Drittijiet tal-Konsumatur fl-Avviz Legali 439/2013 (L.S. 378.17) li jstipola:-

²⁴ Ara Art. 45(2) tal-Kap. 378.

Qabel ma l-konsumatur ikun marbut bil-kuntratt jew bl-offerta, il-kummerċjant għandu jfittex il-kunsens espress tal-konsumatur għal kwalunkwe hlas addizzjonali li jiżdied mal-pagament miftiehem għall-obbligu kuntrattwali ewlieni tal-kummerċjant²⁵.

Illi dan kollu jfisser li l-klawsola fil-*Job Authorisation Form* (Dok. A) li tipprovdi għall-hlas ta' rata gornaliera għall-magazzinagg tal-vettura tal-konvenut sakemm ma jithallas *in toto* l-ammont dovut fuq l-appalt, hija wahda ingusta mhux biss ghaliex ma gietx negozjata espressament, izda wkoll ghaliex tirreentra sfiq fid-definizzjoni ta' espressjoni projibita kif mahsub fis-subincizi tal-Artikolu 44(2) appena citati. Maghdud dan il-fatt li l-klawsola in dizamina tohloq zbilanc evidenti u sinjifikanti bejn id-drittijiet u l-obbligazzjonijiet tal-partijiet fil-kuntratt b'detriment tal-konvenut bhala l-konsumatur, skont kif mahsub fl-Artikolu 45(1) tal-Att.

Il-Qorti tqis ukoll illi ghalkemm ma jirrizultax li t-termini u kundizzjonijiet stipolati fil-*Job Authorisation Form* jistghu jitqiesu li huma **kollha** ingusti jew eccessivament oneruzi għall-konvenut, dan ma hu ta' ebda xkiel għall-effett ta' ineffikacja ta' klawsola wahda biss, purchè l-kuntratt jista' jibqa' jissusisti minghajr dik il-klawsola partikolari. Dan ghaliex l-Artikolu 46 tal-Att jipprovdi illi kuntratt li jsir mal-konsumatur li jkun jinkludi xi espressjonijiet projbiti jew mhux ġusti, ma jkunx jorbot lill-konsumatur kemm-il darba l-kuntratt ma jkunx jista' jibqa' jeżisti minghajr dik l-espressjoni mhux justa. Fil-kaz in dizamina, huwa evidenti li l-kuntratt jibqa' jissusisti facilment minghajr il-klawsola impunjata u ghalhekk, huwa validu għall-kumplement²⁶.

²⁵ Reg. 19(2): *Ir-regolamenti 21, 23 u 24 għandhom japplikaw għall-kuntratti ta' bejgħ u ta' servizz u għall-kuntratti għall-provvista ta' ilma, gass, elettriku, jew kontenut diġitali. "Kuntratt ta' servizz" huwa definit mir-regolament 2 bhala kwalunkwe kuntratt li mhuwiex kuntratt ta' bejgħ li abbażi tiegħu l-kummerċjant jipprovdi jew jimpenja ruħu li jipprovdi servizz lill-konsumatur u l-konsumatur iħallas jew jimpenja ruħu li jħallas il-prezz ta' dan;*

²⁶ Hawnhekk għandu jinghad illi l-ftehim in dizamina jimponi fuq il-klijent l-istess obbligu ta' hlas ta' kumpens b'rata gornaliera, anke fl-eventwalita` li l-klijent ma jeffettwax "interim payments" minghajr, izda, ma tezisti definizzjoni tal-modalita` u rata li jikkostitwixxu dawn l-interim payments. Dan ifisser illi t-tifsira ta' interim

B'zieda mal-premess, il-Qorti thoss li ghandha tissenjala wkoll illi b'referenza ghall-kwistjoni tal-hlas tal-bilanc dovut fuq l-appalt, Duncan Dimech xehed huwa kien kellem lill-konvenut u infurmah li jekk irid jigbor il-vettura jrid ihallas il-kont li ghadu dovut skont kif kien hemm miftiehem fil-kuntratt. Hu xehed hekk fir-rigward:-

“... jiena kellimt lis-Sur Spiteri ghidtlu : ‘Isma’ ghidtlu ‘jiena ghandi dan l-ammont dovut’, ghidtlu ‘skont kif miftiehem fuq il-kuntratt, kell inti trid il-karozza rridu naraw x’s se jsir fuq il-kont.’”²⁷

Izda mkien ma jirrizulta mix-xhieda illi meta Duncan Dimech gharraf lill-konvenut li l-vettura kienet lesta u li kellu bzonn ihallas biex jista' jigborha, gharrfu wkoll li fin-nuqqas ta' hlas, kellu jiskatta wkoll l-obbligu ghall-hlas ta' kumpens gornalier. *Multo magis* meta hu manifest mill-provi li x-xhud kien diga` jaf illi l-konvenut kien xettiku dwar il-kontijiet u kien diga` naqas milli jhallas il-kont fl-intier tieghu meta ha l-pussess tal-vettura l-ewwel darba ghall-habta bidu ta' Mejju 2018. F'kull kaz, indipendentement mill-effetti tal-ligi ghall-harsien tal-konsumatur, il-Qorti kienet tistenna, *de minimis*, illi l-avviz dwar l-avverament tal-kundizzjoni li taghti lok ghall-obbligu tal-konsumatur ghall-hlas, jinghata b'forma skritta lill-konvenut u mhux semplicement b'mod verbali.

L-effetti ta' din il-klawsola, ikkunsidrati fil-kumpless tac-cirkostanzi kollha tal-konvenzjoni fiz-zmien meta din sehhet, iwasslu, fil-fehma tal-Qorti, ghal skwilibriju evidenti bi hsara tal-konsumatur, bejn id-drittijiet u obbligi rispettivi tal-partijiet. Ghalkemm kif stabbilit, il-klawsola dwar l-ispejjez tad-depozitu tal-vettura sal-pagament tal-ammont dovut, tiffirma parti mid-dokument kontenenti diversi stipolazzjonijiet ohrajn regolanti l-appalt moghti lis-socjeta` attrici, il-klawsola invokata mis-socjeta` attrici, ma tistax hlief titqies bhala

payments hija mhollija fid-diskrezzjoni assoluta tas-socjeta` attrici kif mahsub fis-subinciz (s) tal-Art. 44(2) tal-Kap. 378.

²⁷ Fol. 100.

wahda ingusta kontenenti espressjoni li hija pprojibita mil-ligi u konsegwentement ma jista' jkollha l-ebda effett fir-relazzjoni guridika bejn il-partijiet.

Il-Qorti ma ghandha l-ebda diffikolta` li tasal ghal din il-konkluzjoni minkejja l-fatt illi l-konvenut, fil-kontestazzjoni tieghu tal-ammont reklamat f'din il-l-kawza, ma jindirizzax b'mod specifiku it-talba ghall-hlas tal-kumpens ghad-depozitu tal-vettura. Kif rajna, il-konvenut jeccepixxi b'mod generali li huwa hallas izjed minn dak li kien dovut u l-ammonti pretizi mis-socjeta` attrici huma esagerati. Madanakollu dan in-nuqqas ma jistax iwaqqaf lill-Qorti milli tapplika d-dispozizzjonijiet legali in materja ta' kuntratti li jsiru ma' konsumatur, *multo magis* meta l-klawola invokata mis-socjeta` attrici ghall-hlas tal-ispejjez ta' magazzinagg tirrientra manifestament entro t-tifsira ta' "*espressjoni ingusta*" ghall-finijiet tal-Kap. 378, liema espressjonijiet, galadarba huma bi ksur tad-divjet ta' imgieba abuziva stabbilita mill-Att ghal harsien tal-konsumatu, huma kuntrarji ghal-ligi u kwindi huma wkoll nulli u minghajr effett.

Ghall-kuntrarju, il-Qorti tkun qieghda tonqos jekk tiddeciedi li taghti effett ghal klawsola li mid-dispozizzjoni espressa tal-ligi hija ineffikacija semplicement minhabba li l-konvenut ma qajjimx eccezzjoni *ad hoc* dwar in-nullita` tal-patt konvenzjonali in kwistjoni. **Wara kollox, dawn l-istipolazzjonijiet legali, mahsuba ghat-tutela tal-konsumatur kontra pratici ingusti tal-kummercjant li inevitabilment jinsab f'pozizzjoni iktar vantaggjuza mill-konsumatur, jitqiesu li huma normi ta' ordni pubbliku u kwindi huma sollevabbli mill-Qorti *ex officio*.**

Dan kollu jfisser illi s-socjeta` attrici ma ghandhiex jedd tinvoka l-klawsola fil-hames paragrafu tat-termini u kundizzjonijiet tal-appalt. Konsegwentement, l-

ammont pretiz in línea ta' *storage fees*²⁸ għall-perijodu 13 ta' Mejju 2018 sas-17 ta' Lulju 2018 bir-rata ta' €25 kuljum, m'huwiex dovut mill-konvenut. Għaldaqstant, l-ammont bilancjali dovut lis-socjeta` attrici abbazi tal-*istatement* datat 9 ta' Ottubru 2018 (Dok. I, fol. 64) huwa ta' hamest elef, sitt mija u tlieta u għoxrin Ewro u zewg centezmi (€5,623.02).

Decide

Għal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeciedi li filwaqt li tichad l-eccezzjoni tal-konvenut safejn m'hijiex kompatibbli ma' dak hawn deciz, tilqa' limitatament it-talba attrici billi tikkundanna lill-konvenut ihallas lis-socjeta` attrici EXOR Group Limited is-somma ta' hamest elef, sitt mija u tlieta u għoxrin Ewro u zewg centezmi (€5,623.02) għar-ragunijiet imfissrin fir-Rikors promotur, bl-imghax mis-6 ta' Settembru 2019 u bl-ispejjez jigu sopportati mill-istess konvenut.

**DR. RACHEL MONTEBELLO
MAGISTRAT.**

**Dr Graziella Attard
Deputat Registratur**

²⁸ €1,450 inkluz taxxa fuq il-valur mizjud (€25 x 58 gurnata).